

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudkyň Mgr. et Mgr. Lenky Bahýľové, Ph.D. a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobkyně: **CZT a.s.**, IČO: 252 72 322, se sídlem Lísková 1513, Čáslav, zast. JUDr. Pavlem Moníkem, advokátem, se sídlem Střelecká 672, Hradec Králové, proti žalovanému: **Generální ředitelství cel**, se sídlem Budějovická 1387/7, Praha 4, o návrhu na obnovu řízení, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 7. 1. 2019, č. j. 30 Af 6/2011 - 689,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

[1] Shora označeným usnesením Krajského soudu v Hradci Králové (dále též jen „napadené usnesení“) byl odmítnut návrh žalobkyně na obnovu řízení ve smyslu § 111 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též jen „s. ř. s.“), a to konkrétně řízení o žalobách proti rozhodnutím žalovaného ze dne 22. 12. 2010, č. j. 2677-3/210-060100-21, č. j. 2678-3/210-060100-21, č. j. 2693-3/210-060100-21, č. j. 2694-3/210-060100-21, č. j. 2698-3/210-060100-21, č. j. 2820-3/210-060100-21, č. j. 2820-4/210-060100-21 a č. j. 2822-3/210-060100-21. Řízení o žalobách proti uvedeným rozhodnutím žalovaného bylo pravomocně skončeno rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 13. 10. 2015, č.j. 30 Af 6/2011 - 542, ve znění opravného usnesení ze dne 20. 11. 2015, č. j. 30 Af 6/2011 - 632.

[2] Návrh žalobkyně na obnovu řízení byl odmítnut jako nepřijatelný podle § 46 odst. 1 písm. d) s.ř.s. z důvodu, že soudní řízení, jehož obnovy se žalobkyně domáhala, bylo

řízením o žalobách proti rozhodnutím správního orgánu ve smyslu § 65 a násl. s. ř. s. Dle § 114 odst. 1 s. ř. s. je však obnova řízení přípustná jen proti rozsudku vydanému v řízení a) o ochraně před zásahem správního orgánu, b) ve věcech politických stran a hnutí. K tomu krajský soud odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 11. 2014, č. j. 7 As 179/2014 - 59.

II. Obsah kasační stížnosti

[3] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) v kasační stížnosti navrhla, aby bylo napadené usnesení zrušeno a věc byla vrácena krajskému soudu k dalšímu řízení. V intencích důvodu kasační stížnosti uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. argumentovala přílišným formalismem napadeného usnesení, k čemuž poukázala na specifický charakter celého případu a následků, které jí byly způsobeny, a to zejména tím, že celá věc (jednalo se o rozhodnutí o skutečnosti rozhodující pro stanovení sazby spotřební daně v případě tabákových výrobků Gullivers Extra, Gullivers Standart a Merlin) byla projednávána déle, než činila délka lhůty pro stanovení daně z přidané hodnoty; spotřební daň je přitom součástí základu daně z přidané hodnoty, v důsledku čehož již odmítly následně orgány finanční správy výši daně z přidané hodnoty revidovat. Navíc nikoli vlastní vinou má až nyní stěžovatelka důkazy, kterými je schopna zpochybnit původní soudní rozhodnutí.

[4] Jak stěžovatelka uvedla v návrhu na obnovu řízení, dne 11. 10. 2018 zakoupila tabákový výrobek (CAMEL ACTIVATEL PURPLE, distributor JT International spol. s r.o., Na Pankráci 127, Praha 4, původem z Kanárských ostrovů – Španělsko), který je na území České republiky prodáván zcela legálně jako doutník [tj. i zařazen pro účely spotřební daně mezi „doutníky a cigarillos“ dle § 101 odst. 3 písm. b) zákona č. 353/2003 Sb., o spotřební dani], u něhož je po oddělení krycího listu, který je dle vizuální podoby tvořen tabákovým listem, na první pohled zřejmé, že vázací list tvoří papír (celulóza), což bylo u výrobku Gullivers Extra zásadní a formálně se jednalo o jedinou překážku tomu, aby bylo možno konstatovat, že uvedený výrobek splňuje formální znaky doutníku. Stěžovatelka má tedy za to, že byla v důsledku rozhodnutí vzešlého z řízení, jehož obnovu navrhla, diskriminována, neboť ve shodných případech má být postupováno shodně. Další skutečnost, o kterou stěžovatelka návrh na obnovu řízení opřela, je problematická kvalifikace obchodní společnosti P&R LAB a.s. pro zpracování znaleckého posudku (vypracován dne 26. 10. 2010) v řešené věci. Podle stěžovatelky je tak zřejmé, že původní soudní rozhodnutí, které zčásti potvrdilo napadená rozhodnutí správního orgánu, zcela zásadně a nespravedlivě zasahuje do jejích práv.

[5] Pokud by se mělo vycházet z čistě dogmatického výkladu práva, tj. že dle § 114 odst. 1 s. ř. s. je obnova řízení přípustná jen proti rozsudku vydanému v řízení a) o ochraně před zásahem správního orgánu, b) ve věcech politických stran a hnutí, je nutno současně zohlednit, že v původním řízení přezkoumávaná rozhodnutí správního orgánu nevyvolala a nevyvolávají pouze přímé právní následky (ve smyslu ponechání v platnosti rozhodnutí žalovaného, kterými byla doměřena spotřební daň z tabákového výrobku Gullivers Extra), ale nezákonně zasahují do dalších práv stěžovatelky, a to do dnešní doby, kdy je např. dosud uplatňováno Finančním úřadem pro Královéhradecký kraj penále z dodatečně vyměřené DPH (přičemž součástí základu DPH je i spotřební daň z tabákového výrobku Gullivers Extra), a rovněž je uplatňováno penále z dodatečně doměřené spotřební daně.

pokračování

[6] K rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 11. 2014, č. j. 7 As 179/2014 - 59, stěžovatelka uvedla, že na řešený případ nedopadá a nedává ani odpověď na argumentaci stěžovatelky. Věc je totiž třeba hodnotit v poněkud širších ústavněprávních souvislostech. Odmítavé rozhodnutí z důvodu nepřipustnosti návrhu by způsobilo vykročení z mezí daných rámcem ústavně zaručených základních práv, a bylo by též v rozporu s principem spravedlnosti, resp. znamenalo by odmítnutí spravedlnosti (*denegatio iustitiae*) a porušení práva stěžovatelky na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“). Právo domoci se soudní ochrany by nemělo být omezeno tak, aby některá řízení, není-li pro to spravedlivý důvod, nebylo možno v přiměřené lhůtě obnovit, pakliže stěžovatelka nemohla bez své viny předložit soudu v době, kdy řízení probíhalo, skutečnosti a důkazy, které nyní, ve spojení se skutečnostmi a důkazy uplatněnými v jinak již pravomocně skončeném řízení, pro ni mohou přivodit příznivější výsledek.

[7] Stěžovatelka si je vědoma toho, že z čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny, resp. odpovídajících ustanovení Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, přímo nevyplývá právo na obnovu řízení. Leč v případě, že je institut obnovy řízení v určitém procesním předpisu zakotven, neměl by být aplikovatelný bez racionálního důvodu pouze na některá řízení. Stěžovatelce se nejví jako odůvodnitelné, aby obnova řízení ve správním soudnictví byla přípustná jen proti rozsudku vydanému v řízení o ochraně před zásahem správního orgánu a ve věcech politických stran a politických hnutí.

[8] Stěžovatelka proto navrhla, aby Nejvyšší správní soud postupoval ve smyslu čl. 95 odst. 2 Ústavy a předložil věc Ústavnímu soudu s návrhem na zrušení § 114 odst. 1 s. ř. s. pro rozpor s ústavním pořádkem. V případě, že by Nejvyšší správní soud takto nepostupoval, je třeba dle názoru stěžovatelky akcentovat, že teleologický přístup k výkladu práva musí převážet nad čistě dogmatickým gramatickým výkladem, neboť ustanovení právních předpisů je právě s ohledem na jejich smysl a účel zapotřebí interpretovat extenzivně ve prospěch postižených osob, zvláště za situace, kdy se řešená problematika nemůže negativně dotknout osob jiných.

III. Vyjádření žalovaného

[9] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil s usnesením krajského soudu. Má za to, že v projednávané věci – daňové povinnosti stěžovatelky ke spotřební dani z tabákových výrobků – (oba) soudy ve správním soudnictví odpověděly vyčerpávajícím způsobem na celou řadu uplatněných námitek. Tyto odpovědi nyní stěžovatelka zpochybňuje, užívaje jí opatřené „nové“ *quasi* důkazy, argumentujíc z jejího pohledu „vyššími“ přístupy k interpretaci psaného práva. Krajský soud v rozsudku (který by měl být dle stěžovatelky zvrácen v obnoveném řízení) a následně i žalovaný postupoval v intencích pokynů Nejvyššího správního soudu, jakkoliv nadále setrval v názoru, že ani jeden z inkriminovaných tří *quasi* doutníků v rozhodné době nesplňoval svými vlastnostmi a použitou náplní materiální znaky doutníku.

[10] Žalovaný byl (a je) toho názoru, že tabákový výrobek, jenž jako náplň obsahuje drcený tabák ke kouření a tabákový odpad, který z „doutníků“ vypadává, ulpívá v ústech,

doutníky hoří nerovnoměrně, samovolně zhasínají, nesplňuje očekávání běžného kuřáka doutníků a nemůže tedy požívat daňového zvýhodnění určeného pro skutečné doutníky, jež odpovídají běžným očekáváním spotřebitele. Inkriminovaný tabákový výrobek navíc ani nesplňoval formální znaky doutníku. Na správnosti soudem (soudy) učiněných závěrů nemůže nic změnit ani to, zda se stěžovatelka setkala na trhu s výrobky shodných či podobných vlastností (což ovšem v tuto chvíli nelze posoudit).

[11] Předpoklad stěžovatelky, že by v obnoveném řízení mohla být ve věci své daňové povinnosti úspěšnější, nemá podle žalovaného reálný základ, ani pokud by obnova řízení byla přípustná. Později ve skutkově shodné věci, kdy bylo přezkoumáváno daňové zařazení „doutníků“ se shodnými výše uvedenými vlastnostmi (materiálními znaky), totiž tentokrát Nejvyšší správní soud posoudil tyto otázky odlišně, a to s argumentací nyní již plně korespondující s žalovaným i v projednané věci. Z tohoto pohledu by skutečně žádný z oněch tří inkriminovaných tabákových výrobků nebylo možné považovat za doutníky. Zmíněné závěry Nejvyššího správního soudu jsou obsaženy v rozsudku ze dne 8. 3. 2017, č. j. 10 Afs 233/2016 – 39, ve věci MERCATO PREZZO, s. r. o. a Ústavní soud je shledal ústavně konformními (sp. zn. II. ÚS 1656/17).

IV. Posouzení kasační stížnosti

[12] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatelka je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupena advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[13] Kasační stížnost není důvodná.

[14] V první řadě je třeba uvést, že pro účely řízení o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o odmítnutí žaloby, je zcela irrelevantní argumentace účastníků řízení směřující do merita věci, tj. do posouzení důvodnosti návrhu na obnovu řízení podle § 111 a násl. s. ř. s. Nejvyšší správní soud se proto zabýval pouze a právě zákonností usnesení o odmítnutí návrhu stěžovatelky na obnovu řízení [§ 103 odst. 1 písm. e) s.ř.s.].

[15] Možnost obnovy řízení před správními soudy je vymezena velmi úzce, neboť dopadá pouze na řízení (ukončená pravomocným rozsudkem) o ochraně před zásahem správního orgánu a ve věcech politických stran a politických hnutí, jak je zřejmé ze striktně taxativního výčtu § 114 odst. 1 s.ř.s. (dikce „*jen proti*“). Obnova řízení tedy není přípustná proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu jakožto nejčastějšímu typu řízení před správními soudy.

[16] Důvodem takové právní úpravy je skutečnost, že institut obnovy řízení je zakotven jak v zákoně č. 500/2004 Sb., správní řád (§ 100), tak v zákoně č. 280/2009 Sb., daňový řád (§ 117 a násl.), a umožňuje ve stanovených lhůtách změnit pravomocné rozhodnutí správního orgánu, mj. i proto, že vyšly najevo nové skutečnosti nebo důkazy, které

pokračování

nemohly být bez zavinění adresáta pravomocného rozhodnutí uplatněny dříve a mohly by mít na rozhodnutí podstatný vliv. Vzhledem k tomu, že oba uvedené stěžejní procesní předpisy umožňují aplikaci tohoto mimořádného opravného prostředku na pravomocné rozhodnutí správního orgánu, vyloučení obnovy řízení ve vztahu k rozsudkům proti rozhodnutí správního orgánu je v souladu s principem subsidiarity soudního přezkumu, v čemž lze zároveň spatřovat stěžovatelkou požadovaný racionální důvod omezení obnovy řízení v § 114 odst. 1 s. ř. s. Není přitom na překážku, že pravomocné rozhodnutí správního orgánu, o jehož obnovu by se mělo jednat, již bylo předmětem přezkumu ve správním soudnictví (viz též důvodová zpráva k návrhu soudního řádu správního, tisk PS č. 1080/0, 2002). Ostatně rovněž následný soudní přezkum rozhodnutí správního orgánu vydaného v rámci obnovy řízení dle správního či daňového řádu nijak limitován není a podléhá pouze obecným podmínkám soudního přezkumu rozhodnutí správního orgánu dle § 65 a násl. s. ř. s.

[17] Judikatura Nejvyššího správního soudu je v tomto ohledu zcela konstantní a bezrozporná (srov. rozsudky ze dne 29. 4. 2005, č. j. 4 As 17/2004 - 55, publ. pod č. 626/2005 Sb. NSS, ze dne 1. 9. 2005, č. j. 3 Azs 2019/2005 - 51, publ. pod č. 736/2006 Sb., či ze dne 4. 10. 2007, č. j. 9 Afs 132/2007 - 41, jakož i stěžovatelkou zpochybňovaný rozsudek ze dne 13. 11. 2014, č. j. 7 As 179/2014 - 59). Ani v tomto případě není ze shora uvedených důvodů prostor pro jiný výklad či stěžovatelkou požadované podání návrhu Ústavnímu soudu na zrušení § 114 odst. 1 s.ř.s. pro rozpor s ústavním pořádkem, neboť právní řád zajišťuje nápravu možných nedostatků pravomocného rozhodnutí správního orgánu cestou obnovy řízení primárně před správními orgány, jejichž rozhodovací činnost může být následně podrobena soudnímu přezkumu. V tomto kontextu tak nelze hovořit o *denegatio iustitiae*.

[18] Pokud stěžovatelka poukázala na specifika věci spočívající v tom, že *věc byla projednávána déle, než činila délka lhůty pro stanovení daně z přidané hodnoty*, je nutno uvést, že podle daňového řádu lze skutečně obnovu nalézacího řízení povolit či nařídit jen ve lhůtě pro stanovení daně (§ 119 odst. 4 daňového řádu). Ta je určena v § 148 daňového řádu; činí tři roky a končí nejpozději uplynutím deseti let od jejího počátku. Důvodem stanovení lhůt pro využití institutu obnovy řízení (ve prospěch i neprospěch daňového subjektu), je reflexe zásady právní jistoty, že do pevně stanoveného právního stavu již nebude zasahováno. Případné uplynutí lhůty pro stanovení daně, které ve vazbě na nalézací rozhodnutí správce daně znamená nemožnost jeho změny v rámci obnovy řízení, však nemůže být sama o sobě skutečností, která by vynucovala potřebu obnovy řízení o žalobě proti správnímu orgánu. Jak již bylo zmíněno výše, řízení o návrhu na obnovu řízení je nezávislé na řízení o soudním přezkumu pravomocného rozhodnutí (zde o stanovení daně), a jeho případnému zahájení v zákonem vymezené lhůtě nic nebrání. Pokud však skutečnosti, které by eventuálně mohly způsobit změnu rozhodnutí v nalézacím řízení, vyšly najevo až po uplynutí zákonem stanovené lhůty, obnovu nalézacího řízení již nařídit či povolit nelze a výsledek nalézacího řízení je nutno akceptovat se všemi souvisejícími dopady. Jedná se o zákonem předvídaný důsledek plynutí času, kterým však nelze úspěšně argumentovat ve prospěch požadavku stěžovatelky na nastavení jiných podmínek právní úpravy.

[19] Nejvyšší správní soud proto konstatuje, že krajský soud postupoval správně, pokud návrh stěžovatelky na obnovu řízení odmítl jako nepřipustný podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s, neboť z citovaného § 114 odst. 1 s. ř. s. *a contrario* vyplývá, že návrh na obnovu řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s. není přípustný.

[20] Kasační stížnost tedy není důvodná, a proto ji Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 1 věty druhé s.ř.s. zamítl.

[21] Zároveň Nejvyšší správní soud rozhodl o nákladech řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla v řízení úspěch, a proto právo na náhradu nákladů řízení nemá. Procesně úspěšnému žalovanému pak nevznikly v řízení náklady přesahující rámec nákladů jeho běžné úřední činnosti, a proto soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. září 2020

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu